

Onderzoeksresultaten:

Aantonen dat je mantelzorg bent

Oktober 2023

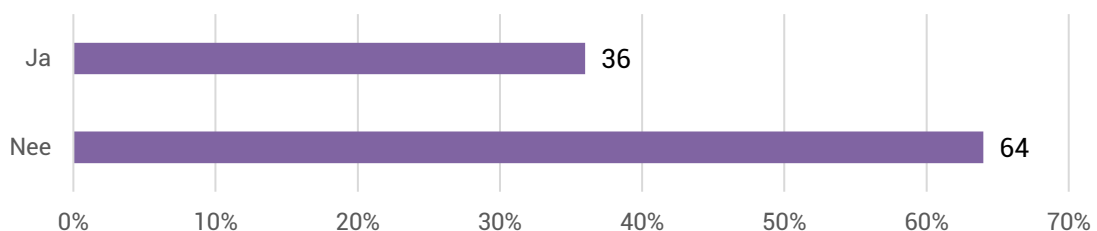
Samenvatting

Ruim een derde van de mantelzorgers hebben ervaren dat ze eens of meerdere keren hebben moeten aantonen dat ze mantelzorg zijn. Bijvoorbeeld voor ontvangst van de mantelzorgwaardering, zorgverlof op het werk of voor het pgb van de naaste. Bij ruim een kwart van hen heeft dat problemen gegeven. Dat lijkt misschien niet veel, maar overkomt toch één op de tien van alle respondenten. Telkens opnieuw moeten uitleggen dat je mantelzorg bent, onbegrip of ongeloof over wat je als mantelzorg voor taken oppakt en onduidelijkheid over hoe moet worden bewezen dat men mantelzorg is zijn de meest voorkomende problemen. Ook lopen mantelzorgers die gevraagd worden een schriftelijke verklaring van arts te overhandigen, tegen het probleem aan dat artsen wordt ontraden een dergelijke verklaring af te geven en dat een uniform en landelijk geldend schriftelijk bewijs van het mantelzorg zijn niet bestaat. Tot slot geven vier op de tien mantelzorgers aan moeite te hebben met de administratieve- en regeltaken van hun naaste, vijf procent van de respondenten geeft zelfs aan dat het hen niet goed lukt.

Eén op de drie mantelzorgers moet mantelzorgtaken bewijzen

Van de respondenten aan dit onderzoek heeft 36% (n=233) eenmalig of vaker moeten aantonen dat ze mantelzorg zijn.

Heeft u wel eens moeten aantonen of bewijzen dat u mantelzorg bent?
N=654

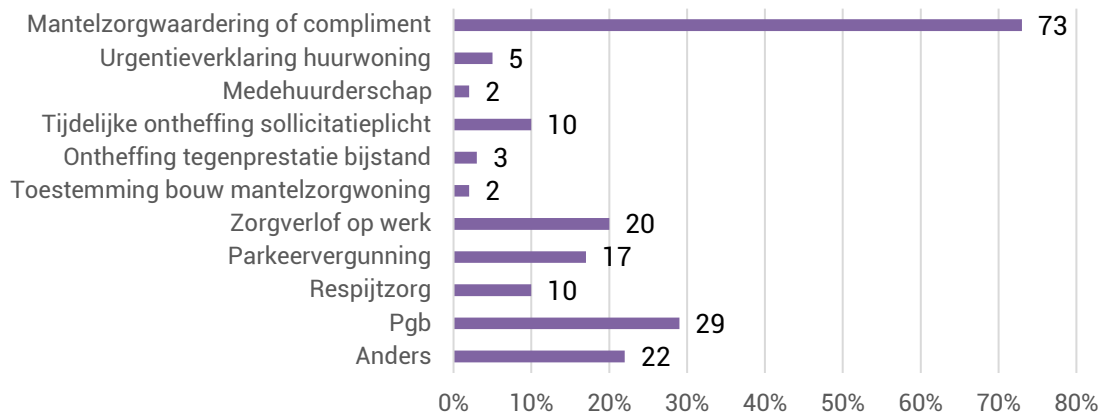

Bewijzen voor ontvangst mantelzorgwaardering

Driekwart van de mantelzorgers die hebben moeten aantonen mantelzorg te zijn, hebben dit (ook) moeten doen om de gemeentelijke mantelzorgwaardering in ontvangst te nemen. Ook voor het pgb van de naaste (29%) en zorgverlof op het werk (20%) is het bewijzen van het op zich nemen van mantelzorgtaken noodzakelijk. Meerdere antwoorden waren mogelijk.

Waarvoor heeft u wel eens moeten aantonen dat u mantelzorgger bent?

N=233

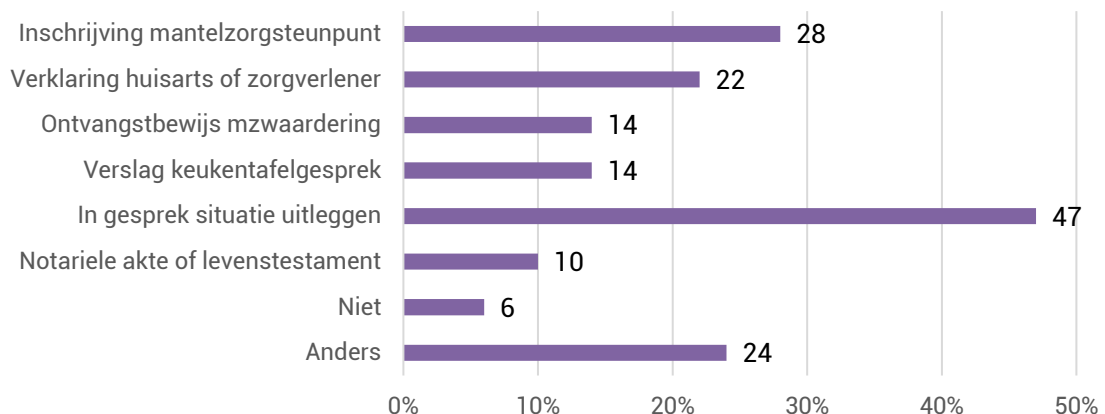

Gesprek volstaat in de meeste gevallen

Bijna de helft van de mantelzorgers die gevraagd wordt aan te tonen dat ze mantelzorgger zijn, kunnen dit doen middels een gesprek (47%). De inschrijving bij een lokaal mantelzorgsteunpunt volstaat bij 28% en 22% is het gelukt een verklaring van de huisarts of zorgverlener te krijgen.

Op welke wijze heeft u kunnen aantonen dat u mantelzorgger bent ?

N=231

Bij de toelichting onder het antwoord "anders" werd meerdere malen een volmacht of beschikking door de rechtbank genoemd. Ook waren er mantelzorgers die op papier hebben gezet welke taken ze uitvoeren per week en de daarbij behorende tijdsinzet. Tot slot waren er zeven mantelzorgers die door een mondelinge verklaring van hun naaste of zelfs door die persoon mee te nemen naar een gesprek de instantie hebben kunnen overtuigen dat ze daadwerkelijk voor hun naaste zorgen.

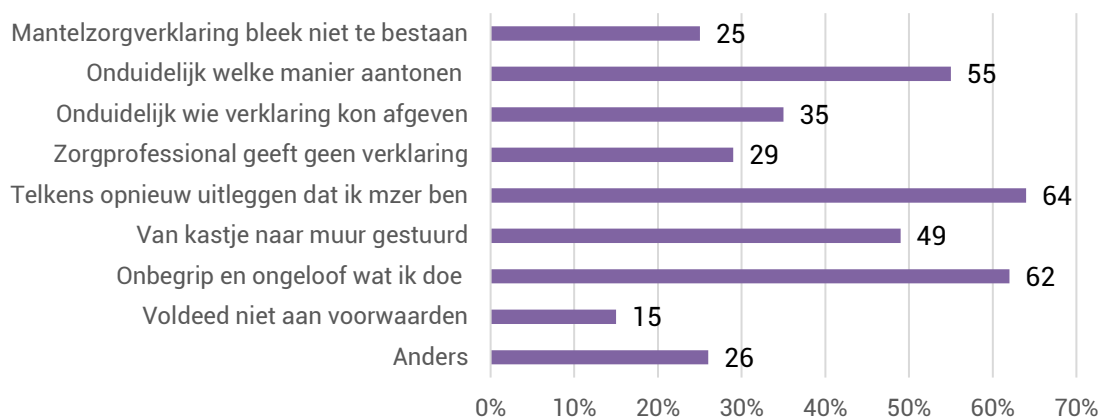
Bij 6% van de respondenten die heeft moeten aantonen dat ze mantelzorgger zijn, is dat niet gelukt.

Telkens opnieuw moeten uitleggen dat je mantelzorg bent

Een kwart van de mantelzorgers die heeft moeten aantonen mantelzorg te zijn, heeft daarmee problemen ondervonden. De top drie van redenen waarom het bewijzen problemen geeft, zijn divers. Zo geeft 65% aan dat men telkens opnieuw moet uitleggen dat ze mantelzorg zijn. Daarnaast ervaart 62% onbegrip en ongeloof over wat de mantelzorg doet voor de naaste en dat is opvallend, aangezien de respondenten veelal langdurig en intensief zorgen voor hun naaste. Tot slot is voor 55% onduidelijk op welke manier men moet bewijzen of aantonen dat men mantelzorg is. Meerdere antwoorden waren mogelijk.

Waarom gaf het aantonen of bewijzen dat u mantelzorg bent problemen ?

N=65

Enkele citaten:

Heel vaak uitleggen

Fijn dat jullie dit onderzoeken. Mijn hoop blijft dat het beter wordt

Door mijn moeder steeds weer mee te nemen naar gesprekken, zodat mensen zelf zien dat ik haar begeleiding geef. Dan nog word ik niet geloofd.

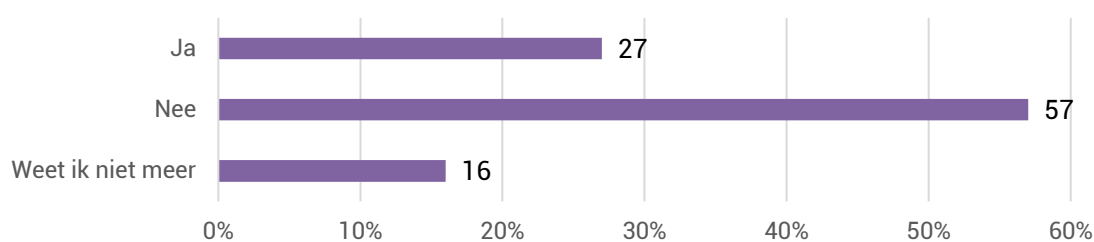
Als moeder/mantelzorg van mijn 34 jarige zoon met autisme heb ik inmiddels al ruim 20 jaar lang gesprekken gevoerd, mailverkeer, telefoontjes, naar allerlei instanties geweest, administratie, enz. Steeds opnieuw hetzelfde verhaal weer vertellen. De hele papieren rompslomp! Zoveel tijd en energie al die jaren hier ingestoken en al 15 jaar op zoek naar een fijne woonplek voor hem. Uiteindelijk heeft dit tot op heden niks opgeleverd. Ben zo klaar met die hele rompslomp eromheen! Alleen al de zorg voor mijn zoon is zo intensief, dat je de rest eromheen er gewoon niet bij kunt hebben, maar ja, regeltjes zijn belangrijker dan de mens....

Schriftelijke verklaring arts noodzakelijk

In ruim een kwart van de situaties (n=63) waarin de mantelzorg moest aantonen mantelzorgtaken op zich te nemen, bleek dat dit met een schriftelijke verklaring van een arts of zorgprofessional moest gebeuren. Dit wordt ook wel de mantelzorgverklaring genoemd.

Moest dit een schriftelijke verklaring van arts of zorgverlener zijn? Soms wordt dit de mantelzorgverklaring genoemd.

N=233

Indien een schriftelijke verklaring van een arts of zorgverlener noodzakelijk was om aan te tonen dat men mantelzorg was, werd aan meer dan de helft (60%) niet verteld wie of welke organisatie de verklaring kon afgeven.

Verkrijgen schriftelijke verklaring geeft met name problemen

Aan 27% van de mantelzorgers is door een instantie of gemeente gevraagd zich te bewijzen middels een schriftelijke verklaring van een arts. Het is echter een bekend gegeven dat door de beroepsverenigingen van huisartsen aan hun achterban wordt ontraden om verklaringen af te geven aan mantelzorgers. Dit verklaart waarom bijna de helft (42%) van de groep mantelzorgers bij wie om een schriftelijke verklaring van een arts is gevraagd, problemen heeft ervaren met het bewijzen van het mantelzorg zijn. Zo voelt 67% van hen zich van het kastje naar de muur gestuurd en heeft 48% te maken gehad met onduidelijkheid wie een dergelijke schriftelijke verklaring kon afgeven. Ook geeft 37% van de respondenten aan dat de zorgprofessional of arts geen schriftelijke verklaring afgeeft aan mantelzorgers. Tot slot kwam 26% van de mantelzorgers erachter dat een officieel en uniform bewijs van dat je mantelzorg bent (de mantelzorgverklaring) niet bestaat. Meerdere antwoorden waren mogelijk op deze vraag.

Enkele citaten:

De verklaring van de huisarts was niet voldoende, moest anders geformuleerd en officiëler. Terwijl het om iemand van 93 ging! Hoezo dan nog bewijzen dat het om mantelzorg gaat...

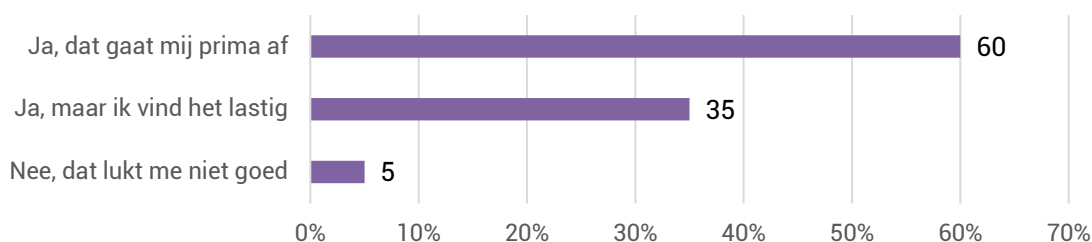
Mijn ouders wilden nooit naar een notaris ivm de kosten. Dat konden ze niet betalen. Nu doen de banken moeilijk als ik benoem dat ik toestemming heb om deze dingen waar te nemen.

Vier op de tien mantelzorgers moeite met regeltaken

Regeltaken en administratieve klussen zijn vaak onderdeel van mantelzorg. Vier op de tien mantelzorgers geeft aan dat het hen moeite kost om deze taken te doen. Vijf procent geeft zelfs ronduit aan dat het niet goed lukt.

Lukt het u om de administratieve- en regeltaken rondom de zorg voor uw naaste(n) zelf te doen?

N=638

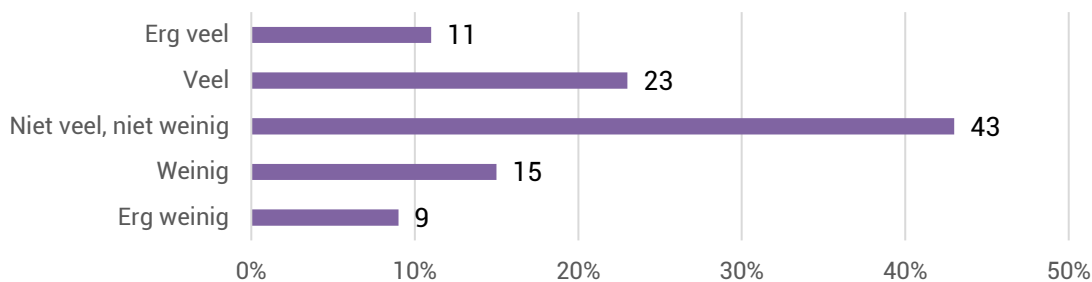

Een derde ondervindt hinder van regels en procedures

Regeldruk komt onder andere voort uit procedures die door instanties of beleidsmakers zijn bedacht en gevolgd moeten worden. Aan de mantelzorgers is ook gevraagd of en zo ja, in welke mate men hinder heeft van regels en procedures in het zorgen voor de naaste.

In hoerre wordt u bij de mantelzorg voor uw naaste(n) gehinderd door regels en procedures?

N=635

Communicatie met zorgverleners en instanties kost veel tijd

Een aantal stellingen met betrekking tot administratieve- en regeltaken is aan de mantelzorgers voorgelegd. Daaruit blijkt dat men vooral het "eens" of "geheel eens" is met de stelling dat de communicatie met zorgverleners en instanties veel tijd kost (59%). Hetzelfde geldt voor de stelling dat men met (te)veel instanties en hun administratie en regels te maken hebben en dat men vaak het gevoel heeft door instanties van het kastje naar de muur te worden gestuurd (beide 45%)

De stellingen zijn door alle respondenten zijn beantwoord, waaronder mogelijk ook ex-mantelzorgers. Dit geeft een onderrapportage op de vragen en stellingen of men momenteel problemen ervaart met de administratieve- en regeltaken.

Stellingen regeldruk

N=589

Achtergrond respondenten

Aan dit onderzoek deden 654 respondenten van de 1174 genodigden mee in de periode van 27 september tot 9 oktober. Na de eerste uitnodigingsmail is na enkele dagen een gerichte reminder uitgegaan naar de non-respondenten. De respondenten zijn vrijwel allemaal (zeer) langdurig en intensief zorgende mantelzorgers. Ook ex-mantelzorgers hebben de vragenlijst volledig doorlopen. Mogelijk geeft dit onderrapportage op de vragen en stellingen of men momenteel problemen ervaart met de administratieve- en regeltaken.

Nationaal Mantelzorgpanel

Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL periodiek de behoeften en meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen die met mantelzorg te maken hebben. Momenteel telt het NMP ongeveer 1200 panelleden. De resultaten worden gebruikt om actuele vraagstukken in kaart te brengen waarmee de belangen van mantelzorgers worden behartigd. Zie voor meer informatie: www.mantelzorg.nl/resultaten